

nechci

nechci
bez bolesti škrtat slova
byť ta nejneužitečnější
s nábožným dojetím vbíjet hřeby
do zkřížených latí
bez zachvění trhat snímky nepřátel
bez skrupulí mluvit i mlčet
zatemňovat ve dne
a rozsvěcovat v noci

a tím spíš nechci rozmlouvat
s alkoholikem o hříchu opilství
s asketou o šunce a víně
s žijícím o marnosti žití
s umírajícím o ohybné smrti

Waclaw Oszajca
přeložil František Xaver Halas

Foto: Misroslav Kurfirst

Úvodem

V našem parku opět obdivujeme vzácné květiny, altán je zatím v moci sprejařů. Smíříme se s tím? Co na to říkají představení města? Krása nás chce povznášet a my ji máme chránit. Co to je za lidi, kteří odhodí odpadky na ulici nebo z auta do příkopu? Agresivita se bude šířit tak daleko, jak dovolíme.

Až do Svatodušních svátků slavíme velikonoční dobu a každá neděle je památkou Zmrtvýchvstání. Tenkrát jsme jednou provždy dostali Ježíše znovu, přes všechnu naši hroznou povrchnost. Život má nový smysl a novou sílu. Jako pampeliška, která kolikrát prostě i asfalt chodníku.

Předvolební pokřikování je zase sprostší a ubozejší než minulé. Někdejší ne-volby volbu neposkytovaly a přesto téměř všichni tu komedii hráli. Dnes ještě máme možnost vybrat mezi špatnými a trochu lepšími kandidáty. Vzdát se práva volit by svědčilo o nezpůsobilosti k volebnímu právu. Pohánět k zodpovědnosti zvolené můžeme. Někteří z nás tak činí. Samo se nic neudělá. Aby někdy mohlo být na světě lépe, k tomu je zapotřebí mnohem větší obětavosti, než jsme dosud prokázali. /v

Zapomenuté výročí

Loni tomu bylo 50 roků, co byl zatčen náš spolubratr P. Josef Böhm SJ. Nic zvláštního; v té době nebyl zdaleka jediný, kterému se to stalo. Chodíval jsem k němu do bytu na hodiny filozofie. Také mně někdy zahrál na housle. I jeho bratr byl hudebník, dirigent BROLNu v Brně. Josef byl od mládí tuberák. Tehdy bydlel v Černovicích u paní Pávkové. Bylo to kousek od tramvaje do Líšně. Paní mně řekla, že Josef je zase na nějakém vyšetření u primáře Podlahy na pokoji č. 5. Hned jsem se tam vypravil. Ale běda! Zastihl jsem jen plačící sestřičky: právě ho zatkla StB. Postel byla ještě teplá. Ale Josef se prý loučil vesele: „Budu tam pět let, pak se zase uvidíme!“ Vrátil se opravdu za 5 let na amnestii v květnu 1960. Teprve až jsem se vrátil i já r. 1962, dověděl jsem se, proč tak přesně prorokoval. Zatkli ho totiž 5. 5. 1955 v 5 hodin odpoledne na pokoji č. 5, pátý den v týdnu (feria quinta) a tehdy se v ten den slavila památka sv. papeže Pia V.

Proč píšu tuto vzpomínku? Možná jsem ji už někdy vyprávěl. Koho by při zatčení napadlo bavit se konstelací nějakých dat? Je to důkaz, jak Josef odcházal do vězení klidný

Bůh,
který obchoduje
se strachem,
je tyran
a pokleknout
před ním
znamená být zbabělcem,
nikoli vyznavačem.

Král

Vyznavači
se nesmí bát
s Pánem „zápolit“.

Setkání

Láska
si nedělá záznamy
hříchů.

A láska
je Bůh.

Radostná zvěst

Antony de Mello, SJ

a vyrovnaný i přes svoje mnohé choroby. Veselý dárce své budoucnosti Pánu. Dožil se poměrně vysokého věku. Jeho tělo odpočívá na hřbitůvku na sv. Hostýně. Jan Rybář

Amen! Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého!

Hle, jsem připraven!

Můj Bože, který mě z hrobu voláš ven!
Spal jsem jak mrtvý
byl jsem položen v noční tmě.
Bůh řekl, budiž světlo! A já jsem procitl,
jako když křikem budí mě!
Vstal jsem a probral jsem se
stojím na nohou
a začínám den, který začíná!
Otče, kterýs mě zplodil před Jitřenkou,
v tvé přítomnosti je místo pro syna...

Na východě novém a opuštěném
Jitřenka září do ticha.
Kohout kokrhá a Maria Magdalena
ke hrobu pospíchá...

V tento den, který jsi stvořil, ó Pane,
jaký bude tvůj odpočinek
jestliže se ti ho
v mém srdci nedostane?

Paul Claudel

LÁSKA JE VÝZVOU PRO MILOVANÉHO

Lidé nechtějí Boha lásky, protože milující
vždy něco požaduje. V tom je samotná pod-
stata lásky, a lidstvo tohle nechce. Snažíme
se před tím skrývat a ničit to. Tak se lidé
snažili zničit i Ježíše, bratra všeho stvoření.
K tomu, aby Ježíš viděl, že jeho slovo nebylo
přijímáno, nemusel být velkým prorokem,
který by viděl ruku písíci na zdi mene tekel.
Lidé nechtěli vztah, chtěli náboženství.

Zdá se nám to snad nereálné? Dnes je to
s námi stejné. Je to stejné v případě církve
a je to stejné uplynulé dva tisíce let. Lidé
nechtějí láskyplné vztahy; chceme raději ná-
boženství a všechna jeho cinglárka, protože
to je daleko pohodlnější. Vztah lásky je nám
stálou výzvou a něco od nás vyžaduje. Nabí-
zí též radost, kterou nedokážeme snášet: je
nám příliš blízko, je příliš štědrá a příliš pro-
storná. Co bychom si jen s takovou svobo-
dou počali? Snazší je chodit do kostela.

Richard Rohr

OHÁNĚT SE BOHEM

Je-li jezuita předvolán do Vatikánu „na ko-
bereg“, jde generál jezuitů s ním. Generál
nic neříká, jen stojí vedle káraného. Vzkříše-
ný Kristus stojí vedle nás, ať nás někdo po-
mlouvá, křivdí nám, kárá nás právem nebo
neprávem.

Vzkříšený Kristus stojí vedle toho, kterého
pomlouváme, nespravedlivě nebo spravedli-
vě soudíme, právem nebo neprávem kárá-
me. Velekněz a jeho společníci manipulovali
se strážnými od Ježíšova hrobu, aby lhali
o Vzkříšení. Zapomněli, že žijí před Tváří
Nejvyššího. A to si mysleli, že jsou Bohu ve-
lice oddaní.

Jednou v Sušici na pouti u oběda pater Fer-
da důrazně prohlásil: „Nikdy se nehádej
s kurvou a s knězem. Za kurvou stojí ďábel
a za knězem Bůh.“

Rozšířil jsem si to na každého křesťana
a vlastně na každého člověka. Pomáhalo to
u výslechů.

Je dobře na to myslet v jakékoliv roli nebo
postavení, nahoře nebo dole. /v

JAK SE TO MOHLO STÁT?

Jak se to mohlo stát, že nikdo z Ježíšových
velikých přátel nečekal v neděli ráno u hro-
bu – jestli – snad – přeci jen – třeba – Ježíš
z hrobu nevyjde?

Proč nejslavnější den lidstva, Ježíšovo zmrt-
výchvstání, dopadl – pro učedníky - doce-
la trapně? Proč pro ně byl dnem velikých
zmatků?

Někteří lidé mají rádi Pána Boha nebo se rá-
di modlí, ale nezajímá je, co si Bůh myslí.
Podobají se zamilovaným lidem. Velice sní
o tom, do koho se zamilovali, ale kdyby
s ním žili, možná by si vůbec nerozuměli.
Zamilovanost a láska je něco úplně jiného.

Zamilovaný do Boha si myslí, kdo ví, jak jej
má rád, ale není to k životu, k soužití. Neza-
jímají jej Boží názory. Ani jej nenapadne, že
si s Bohem v podstatě nerozumí.
O to víc je přesvědčen, jak Boha miluje, o to
víc se vášnivě hádá o své názory. (Známku
takových lidí je jejich nesnášenlivost vůči li-
dem jiného názoru.)

Jsou lidé, kteří slyší, Bůh nás má rád, nebo
Ježíš vstal z mrtvých, a hned se nadchnou.
Ale s Bohem si neporozumí.

Ježíš ve svém podobenství o rozséváči říká:
**„Některá zrna padla na skalnatou půdu, kde
neměla dost země a hned vzešla, protože ne-
byla hluboko v zemi. Ale když vyšlo slunce,
spálilo je; a protože neměla kořen, uschla.“**

A pak vysvětluje: **„... to je ten, kdo slyší slovo
a hned je s radostí přijímá; ale nezakořeni-
lo v něm a je nestálý: když přijde tíseň nebo
pronásledování pro to slovo, hned odpadá.“**
(srov. Mt 13,5-6. 20-21)

Foto: RNDr. Martin Smrček

Ježíš na začátku své učitelské dráhy v Na-
zaretské synagoze upozorňoval zbožné lidi:
**„Velice se těšíte na příchod Mesiáše, ale mys-
líte, že jste se oproti Vaším předkům, kteří
zabíjeli proroky, změnili? Myslíte si, že vy
Mesiášem přijmete?“**

(Srov. Lk 4,16-30)

Hrozně se urazili. Kdyby se Ježíš nebránil,
byli by jej zabili už tenkrát.

Rabíni tvrdili: „Až Mesiáš přijde, vynese
soud nad Římany a hned vykoná rozsuz-“

dek.“

Ježíš říkal: **„Mesiáš
vám přichází uká-
zat Otce a vy jej za
to zabijete.“**

(Řada křesťanů si
dodneska myslí, že
Ježíš byl náhrad-
ním objektem spra-
vedlivého Božího
hněvu.)

Ježíšovi učedníci
se na náboženství
učili, že Mesiáš
nikdo nespoutá,
bude neporazitelný
a vyhraje válku nad
Římany.

Rabíni o Ježíšovi
tvrdili: „Ten Me-
siášem rozhodně
není!“

Učedníci časem do-
šli k přesvědčení, že
Mesiášem Ježíš je!

Učedníci se ovšem dopustili chyby. Nepo-
rozuměli pořádně Ježíšovým upozorněním:
**„Nemíchejte staré a nové, nejdě to dohroma-
dy.“** (Srov. Mk 2,21-22)

V něčem učedníci zůstali trčet v rabínských
názorech a nevěřili Ježíšovi, že Mesiáš bude
zavražděn, a že ale vstane z mrtvých.

Co byla rabínská nauka?

Směsice něčeho, co vyčetli rabíni z Písma,
kousek tady a kousek tam, plus rabínské
úvahy podle jejich vkusu.

Dnes bychom tomu řekli lidová víra a lido-
vá zbožnost.

(Lidová zbožnost je kousek z Písma tady a kousek tam a všelijaké názory ze zbožných knížek a osobní vkus kdekoho, včetně vlastního. Podle toho vypadá výsledek.)

To je něco, co i křesťana svádí z cesty k porozumění Ježíšovi.

Chyba učedníků byla způsobena tím, že částečně zůstali v tom, co je rabíni učili v hodinách náboženství o Mesiáši. A po ukřižování se vlastně vrátili k tvrzení rabínů: „Ježíš není Mesiáš!“

Ani ne do deseti let po střetu nazaretských s Ježíšem v místní synagoze uvědomoval jakýsi Štěpán právě ty zbožné, kteří se rádi modlili, a byli skálopevně přesvědčeni, jak milují Boha a jak si s ním rozumí: „**Vy tvrdošíjní s neobřezaným srdcem a neobřezanými ušima! Vy vždycky odporujete Duchu svatému – jak vaši otcové, tak i vy. Koho z proroků nepronásledovali vaši otcové? Zabíjeli ty, kteří předpověděli příchod Spravedlivého. A vy jste ho teď skutečně zradili a zavraždili!**“

Nepřehlédněme a nepodceňme, co s člověkem udělá, když se míchá pořádná nauka Ježíšova s lidskými názory!

I nám se může stát, že se dopustíme stejné chyby jako apoštolové, nebo dokonce jako velerada. Nemysleme si, že my nejsme stejně ohroženi!

Počítejme s tím, že i nás při čtení Písma ovlivňují určité nedomyšlené názory a odvádějí nás od poznání nabízeného Ježíšem. Mohou v nás způsobit stejnou chybu, jako u apoštolů. I nám může uniknout pochope ní evangelia.

Nechceme jen rychle a lacino jásat nad vzkříšením.

Ježíš se namáhal a namáhá nás učit. Mnoho jej stálo než si nás získal. Zaslouží si, abychom konečně věnovali více pozornosti tomu, co říká. Jinak se nepohne tento svět.

Bylo by neštěstím, kdybychom své názory vydávali za názory boží. Zbytečně bychom opakovali chyby předků. /v

miluji přehnaně

ne
nedrť mě strachem věčných muk
s prosíkem se nepřiplazím
dokážu žít ve shodě s časem
a ustupovat z prostoru
tak mě nenuť
netlač na kolena
ukrutníka nezačnu milovat
a ani nevím uměl-li bych odpustit

Waclaw Oszejca
přeložil František Xaver Halaš

K VELKÉ NOCI

Při promoci na jedné významné univerzitě se při slavnostním aktu vloudil do auly člověk, který (soudě podle nedbalého a nepřilíhajícího oblečení) sem nepatřil. Vypadal spíše jako bezdomovec, než jako slavnostní host. Sedl si úplně vpředu na bobek a provokativně přihlížel. V aule nastal šum a neklid – neměli by toho člověka vyvést? Sem přece zjevně nepatří! Ale stalo se něco zvláštního. Jeden z úctyhodných akademiků se ve svém slavnostním rouchu zvedl a stejným způsobem se posadil na podlahu vedle nezvaného hosta. Šum utichl a promoce pokračovala dál.

Člověk se chce spíše zařadit mezi ty úspěšné, vlivné, zdravé, vzdělané. O bídě života nechce slyšet. Když se mu to nedaří, stane se rebellem, provokatérem nebo zoufalcem. Najde si útěchu: Jehova, Alláh, Ježíš Kristus, Šiva, Kálí – božstva, ke kterým vzhlíží. Je to rovnocenný výběr?

Jenom jeden z nich udělal tu nečekanou a podivuhodnou věc: snížil se k nám, rozpolceným lidem a tak jako onen akademik „nic nedbal na svou vznešenost, zapřel sám sebe, vzal na sebe přirozenost nízko postaveného“ – „vzal na sebe naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi a dal se přičíst k hříšníkům“. (Srov. Fil 2,5-8) A vyvedl ty své z beznaděje smrti do veliké noci, ale se svítáním do věčnosti.

Jan Rybář

O penězích

Jak jsou ty peníze užitečné a některé i pěkné, a jak špatnou pověst mají! Dělají jim ji někteří mnozí lidé.

Teď se pořád mluví o korupci. Politici, novináři, lidé probírají vztahy a souvislosti, v nichž peníze mají horší úlohu. Sestavují se vyšetřovací komise, kladou pasti. Dokonce se objevil názor, že lidem v určitých státních funkcích by se měl zvýšit plat, aby byli odolnější vůči úplatkům: tedy že by si je stát měl předkorumpovat. Ale nikdy se neobjevila myšlenka, aby se všude dávali jen poctiví lidé. Oni snad žádní už nejsou? V tom případě by se měli takoví tvořit. Kde, jak a čím se tvoří poctiví lidé: výchova, umění, náboženství...

Já se nám divím, že neprotestujeme proti drze velikým platům a odměnám některých ředitelů, členů rad, právníků... Proti odměnám, které neodpovídají výkonům a zásluhám a jsou jenom tak. Já také žádám provizi za to, že jsem státu vydělal strašné peníze tím, že jsem je neukradl! Oni se nestydí za plat sto tisíc měsíčně! Vždyť za sto tisíc se už nedá nic uřídit více než za sedmdesát! Tak oni nás zvykli na své zvyky! Chápete, že nemluvíme o morálce, ale o hospodářství. Je potom zruční logické, že ten, kdo bere jen sto tisíc, ale vidí miliony, chce si také nějaký uhnat. Jak to, že někdo dostal milion, a není na něm žádná zásluha vidět? Ani na ničím okolo něho.

Je před volbami, a my si zase zvolíme několik lidí, za jejichž čestnost nikdo neručí, ani

Josef Zvěřina a Jan Rybář se potkali v kriminále. Otiskujeme jeden z dopisů.

Milý Jene,

právě jsem se vrátil z pouti u sv. Jana na Hradě. Bylo to tam tristní, ale ta jeho doba i jeho smrt nebyla asi o nic veselejší, že? Tak jsem se tam za Tebe taky modlil, když jsi takový věrný bráška a stále na mne pamatuješ, dokonce i na mé narozeniny. Žasl jsem a byl jsem dokonce ve svém otrlém srdci hodně dojat.

Tak Ti přeji od Pána posilu, když jsme také tak napolo umlčeni, i když ne umučeni. Nu, patří to k věci a moc si nesmíme vybírat, jinak bychom to mohli sbalit, myslím si. Ale moc rád bych Tě zase viděl. Nemáš spád do Prahy? Já v ty končiny, kde jsi rozbil stan, nepáchnu, takže StB může mít radost... Stejně se tuhle ptali vašeho bývalého šéfa – vlastně přímo jej ne, ale jednoho muže, s kterým on na své romantické cestě na Moravec mluvil, jestli mne nezná. Tak mě nikdo neukradne, ale oni mi mohou být ukradeni.

Já teď tvořím novou dogmatiku. Ta, kterou jsem kdysi učil, je zastaralá, i když snad v ní bludu nebylo. Ba je zastaralé, co bylo před rokem. Buď na něco přijdu nebo přijdu do blázince.

Teď mne čeká starost o tatínka, protože ta dobrá duše, která se nás ujala, už nemůže dál.

Tak jak jsem řekl, moc dobrého Ti vyprošuji a moc rád bych Tě zase viděl.

Tvůj Josef Zvěřina Praha, 16.5.1979

oni sami. A přece nepoctivce jsme poznali už ve škole: všelijaké chytráky, lháře, sobce, výtahy a rozmazlené. Už tehdy měli být nevolitelní. Pozornost a postřeh soustředíme už sem dole, a ne až nahoře. ...

Celá politika je prosáklá penězi. O příštích volbách chci trochu podpořit ducha. Proto jsem si ke zklamání vybral lidovce.

Nikdy se neobjevila myšlenka, aby se všude dávali jen poctiví lidé. Oni snad žádní už nejsou? V tom případě by se měli takoví tvořit.

Ludvík Vaculík, úryvek z LN, 2.5.06

Foto: Martin Valášek

PARTNERKY V JEJICH HLEDÁNÍ

Z *Katol. týdeníku 15/2006* přetiskujeme část rozhovoru M. Badala s prof. Tomášem Halíkem

Kdybys měl vydestilovat z Tomáše Halíka větu, která jej nejlépe charakterizuje, jak by zněla?

„Víra je odvaha přijmout pravdu života bez iluzí, s důvěrou, že každá životní situace je Boží dar a úkol.“ Anebo s Janem Pavlem II.: „Víra bez myšlení i myšlení bez víry mohou být nebezpečné.“

Po roce 1989 jsi vyzval k pokání za selhání, jichž se církev dopustila za socialismu. Ta výzva nepadla na úrodnou půdu. S odstupem doby se však ukázala jako prorocký hlas, protože církev ztratila dobré renomé, které tehdy měla.

Při vzpomínce na proroka Jonáše, který trpěl představou, že se blamoval, bych se nerad tvářil jako prorok, který si naopak škodolibě lebedí, že na jeho slova, která zůstala kdysi oslyšena, nakonec došlo. Ale pokoušen jsem k tomu občas byl, to přiznám.

Ono totiž nešlo jen o výzvu k pokání. Varoval jsem tehdy, že porevoluční euforie nebude trvat věčně, že se zas vrátí starý český antiklerikalismus, zvláště nebudeme-li včas a rozumně řešit problémy, které se skrývají za otázkou restituce majetku, integrace „podzemní církve“, „vyrovnání s minulostí“ (*Pacem in terris* apod.), nesvoláme-li včas plenární synod a nepředložíme-li na něm k široké diskusi dlouhodobější vizi, opřenou nejlépe o program Desetiletí duchovní obnovy národa, neučiníme-li prioritním úkolem vzdělání kněží a laiků – zkrátka nepřesvědčíme-li společnost, že církev jí spíš něco nabízí, než jen požaduje. Nechci být protivný, ale když jsem si po letech četl tohle všechno, co jsem řekl v revolučních dnech 1989 kněžím olomoucké a pak pražské arcidiecéze a později publikoval v *Katolických novinách*, ve světle toho, co se pak stalo, zdálo se mi, že bych ty tehdejší podněty a varování nemusel moc měnit.

Čekal jsem tehdy nějakou věcnou diskusi, zda je to správná, nebo špatná vize, a pokud je správná, co konkrétně udělat pro její uskutečnění. Ale místo toho se diskuse stočila jen na otázku „jaký je ten Halík“ a když jsem v následujících letech napsal ještě řadu kritických článků o směru, jímž se jaksi samospádem vydala naše církev, že takhle brzy prohospodaříme autoritu církve, draze zaplacenou utrpením mučedníků z komunistické doby, vše se párkrát opakovalo.

Tenkrát jsem si řekl, že nezahojknu, nerezignuji, že se však v církvi zaměřím jen na to, zač nesu přímou odpovědnost – pastoraci u Salvátora a na Křesťanskou akademii a že místo polemik napíšu pár inspirativních knížek - pokusím se prostě spíš pozitivně ukázat, jak by se to dalo dělat jinak. A po letech ať se po ovoci pozná, jestli ta cesta je správná, anebo zda měli pravdu moji opo-

neni a kritici.

Mnozí vkládali velké naděje do plenárního sněmu. Hlas lidu i hlas účastníků hovoří o zklamání. Co tobě osobně sněm přinesl, či vzal?

Sněm se dnes jeví jako zmeškaná příležitost, zvláště jeho druhé jednání. Ale když uvážím celý kontext, vidím, že to asi těžko mohlo dopadnout jinak. Není mi to jedno, protože jsem byl (skoro se to stydím přiznat) asi první, kdo o potřebě sněmu – a to už v „podzemních diskusích“ před listopadem 1989, pak v „revolučních dnech“ a zejména na prvním zasedání nové biskupské konference – naléhavě mluvil; ten námět byl zaprotokolován, ale nechal se zahrnout, první kroky k realizaci přišly už v době, kdy se církev samospádem vydala na cestu restaurace a nebyl tu už nikdo, kdo by měl vůli a zároveň reálnou šanci připravit sněm jako opravdu sněm reformní.

Za důležitější než jednání a usnesení sněmu jsem od počátku považoval „předsněmovní proces“ – a potěšilo mne, že se podařilo iniciovat práci mnoha „sněmovních kroužků“ a v nich množství lidí bylo ochotno nést

FOTO: Miroslav Radiměřský

spoluzodpovědnost za církev. Varoval jsem ale před tím, aby přílišné očekávání nevyprovokovalo následnou frustraci. Kapitál iniciativy mezi laiky je tak vzácné zboží, že zklamat vzbuzené naděje je hrozná věc. Protože jsem od vlastního jednání sněmu mnoho neočekával, byl jsem nejprve příjemně překvapen například tím, že tam zavládl opravdu dobrá atmosféra – poměrně reprezentativní zastoupení celé církve budilo dojem, že jde o lidi, kteří jsou si vědomi, že situace není růžová a že „jsme na jedné lodi“ a alespoň bychom se neměli vyčerpávat vzájemnými spory. Tahle „jednota“, zdálo se mi, vcelku vládla i na druhém jednání, byla však trochu jalová, nic kloudného ze sebe nevydala. Do očí bijící byla téměř naprostá pasivita biskupů při celém druhém jednání, to nebylo moc povzbudivé. Zatímco na konci prvního jednání jsem se trochu nutil do optimistického pohledu, že jsme se snad už

odrazili od dna, při druhém jsem měl dojem, že to dno je bahntější a louže, do níž jsme spadli, hlubší, než se zdálo.

Mám za to, že církev u nás je spíše jakousi údržbářskou organizací, která poskytuje servis věřícím. Nemyslíš, že jsme rezignovali na tu skutečnou úlohu církve, totiž pracovat s nevěřícími, hlásat jim evangelium a získávat je?

Možná, že trochu má pravdu škola „ekonomického přístupu“ v sociologii náboženství, která rozdíl mezi vysokou religiozitou v USA a nízkou v Evropě vysvětluje takto: kde jsou církve zbavené jakékoliv státní podpory a kde jsou v situaci radikální plurality a konkurence nuceny „sebou mrskat“, aby v té konkurenci obstály, tam se snaží vyvinout mnoho různých specializovaných aktivit, které by co nejpřesněji odpovídaly rozrůzněným duchovním potřebám současných lidí – a pak přinášejí ovoce! Kde se však církve chovají jako „liné firmy“, kde nabízejí jenom jeden stereotypní program, „mají své jisté“ a vůbec si nekladou otázku, jaké jsou skutečné duchovní potřeby dnešních lidí, tam o ně přestává být zájem. Představitelé takových církví jen moralisticky lamentují nad údajně bezbožnými, materialisticky založenými lidmi – ale hluboce se mýlí: dnešní lidé mají opravdovou žízeň po duchovních věcech, ale jsou nároční – poptávka tu pořád je a spíše roste, ovšem ta nabídka ze strany církve bývá uzná.

Obávám se, že mnoho věcí v naší církvi je jen Potěmkinova vesnice, mlýn, který ještě klapne, ale už nemele. Do byrokratických formulářů je možné zapisovat počty svatých přijímání, počty křtů a pohřbů – ostatně už i tato data by mohla být alarmující! - ale to podstatné se děje mimo tento „provov“. Lidé dnes jinak vnímají svět, Boha, lásku, smrt, jinak si kladou velké životní otázky a jsou tu především zcela nové závažné otázky. Lidé nás budou brát vážně jen tehdy, budeme-li v tomto hledání kompetentní partneři, nikoliv obehnané gramofonové desky s odpovědkami na otázky včerejška. Vůbec nevyžívám k nějaké laciné modernizaci církevní karoserie, ta vede jen ke kýčci – nýbrž k obratu na hlubinu: je třeba „z gruntu“ nově promyslet a promodlit to, co nám Bůh chce říci tím, že nás postavil do této doby a do takové situace. Je smutné, že někteří, od nichž bychom směli čekat prozíravé a inspirující slovo, nedovedou teologicky myslet, a pak produkují fráze a chovají se jako byrokrati.

Ale je tu už také hodně dobrého, některé živé farnosti, školy, klášterní komunity, charitní zařízení, vojenští kaplani...

Tím, že kněz je uprostřed lidí, musí s nimi a jejich představami vycházet, dostává se mnohdy do nezáviděníhodné situace závislosti a pomluvy. Máš nějaký použitelný recept, jak to člověku nemá být líto, jak nezuřit?

Jedna věc je docela užitečná: mít čisté svědomí. Když člověk ví, že se snaží žít a pracovat poctivě, že na něj nepřátelé nemohou vy-

O JARU

Nastoupil jsem do tramvaje, a hned mi nějaký kluk uvolnil místo. Aby se slušnost mezi lidmi uchycovala, sedl jsem si, poděkovav; aby se uchytily i přechodníky. Staří lidé si možná neuvědomují jeden svůj úkol: jednat tak, aby mladým imponovali a ti měli důvod vážit si jich. Ctnost se neuživí jen ze společenských pravidel. Rostlou ctnost má člověk, který v životě, v rodině a ve svém okolí, takovou poznal. - A to je teď jedno z mých postranních témat: pozorovat, jak se dědci chovají k mladým lidem.

Já jsem zásadně jaksi naladěný proti mladým lidem jako zase: právě pro jejich masové projevy. Rád si proto všímám každého lepšího případu. Minulý týden mne na stanici tramvaje pozdravil mladý muž: podal mi ruku a gratuloval mi. Pominuv to, že ne-

Foto: Jitka Romanová

táhnout nic, zač by se opravdu musel stydět, a zároveň klidně přizná své skutečné slabosti, chyby a omyly, na které má přece právo, pak ať si závistníci, pomlouváči a donašeči puknou zlobou, je to jejich problém, ne můj. Ještě celá devadesátá léta jsem se dost trápil projevy zloby, hlavně v církvi, snažil jsem se nějak obhajovat, vysvětlovat jim to - ale dnes vidím, že to bylo zbytečné. Někdy kolem padesátky jsem to úplně přestal sledovat. Prospělo mi, že jsem v jednu dobu dostával rány ze všech stran: od komunistů, že jsem pravičák, od klausovců a sládkovců, že jsem levičák, od liberálů a zednářů, že jsem fanatický katolík a zakuklený jezovita, od fanatických katolíků, že jsem liberál a zakuklený zednář, církevním disidentům jsem se zdál příliš mádrovsky diplomatický a Otovi Mádrovi příliš svobodomyšlný a rebelantský... Tak jsem si vzpomněl na Chestertonův výrok, že když vás hubení mají za příliš tlustého a tlustí za příliš hubeného, tehdy můžete předpokládat, že jste docela normálně rostlý. Dnes už na tehdejší spory vzpomínám s úsměvem. ...

počkal, až mu ji napřed podám já, sledoval jsem, jak pěkně mluví, s jakou výslovností. Právil, že četl Sekyru, kterou chápe jako knihu o vztahu otce a syna (zřejmě bez politické látky, už neaktuální), a zapamatoval si větu, jež mu připadá jako definice. Chvilku si vzpomínal, pak ji citoval: „Vztah mezi otcem a synem není nikdy rovnovážný, nýbrž se váha přesunuje od otce k synovi.“ - Hledme, co se člověk dozví!

Měl jsem před několika dny besedu se studenty v městské knihovně „Na Veselí“ v Praze 4. Žádná beseda: otázky téměř nebyly, protože já jsem je vyřizoval už dopředu, protože je znám. Paní ředitelka uvedla téma - obrodný proces, okupace 1968, samizdat. O tom já umím povídat, jak za mého mládí povídali bojovníci o válce na Piavě. Na obvyklou otázku, jak jsme mohli naletět na komunismus, říkávám, že jak oni na to, co je svádí dneska. Každý podle své povahy: z idealismu, ze ctižádosti, z hlouposti, lačnosti. Ale vy, pánové a slečny, to máte dnes těžší. Protože komunismus padl a příčiny, proč vznikl, se vrátily, vy tedy máte dělat reparát z dějin. Poměry se u nás vyvinou podle toho, co vy dokážete odmítnout. - To je zaujalo. Že svoboda něco odmítnout je důležitější a těžší než svoboda vybrat si.

Na jinou obvyklou otázku jsem řekl, že píšu kvůli sobě, ne kvůli čtenářům, a protože mezi vámi už teď je někdo, kdo píše nebo bude psát, říkám vám, abyste psali jen to, co musíte, abyste se s něčím u sebe vypořádali, ne abyste psali. Dále jsem pravil, že když jsem chodil do školy, také nás četlo jen několik ve třídě: ti lepší z nás. Proto mne nematou stížnosti, že se málo čte: vždyť tak vzniká v národě nějaká elita. - To je zaujalo také. Dále jsem řekl, že člověk nemá v životě propást příležitost říct něčemu špatnému ostré Ne. Tím se hned někam zařadí a úzasně si usnadní další rozhodování. Jednat správně má být zvyk, a ne pořad duševní zápas. - Někdo se zasmál.

Paní ředitelka pravila, že předtím rozdali studentům knihy od pozvaného autora, že tedy mají mít něco přečteno. To autor zná, proto se nikdy na nic neptá. I tak ho těšila ta hromadná pozornost, a každý obličej byl jako knížka. Jako všude a vždycky požádal jsem studenty nakonec, aby něco zazpívali, a oni jako všude uměli Tálínskej rybník. - Dobré, ne? A ještě jsem dostal tisíc korun. Když jsem pak stál zase na zastávce, všiml jsem si jedné ženy. Byla celá v tmavém, všecko sladěno do tmava, i vlasy a oči. Stála zamyšleně, hleděla do neurčita očima, které měla nápadně vzdálené. Byla to osamělá postava, hleděla spíše zpátky do sebe. Napadlo mi říct jí, že má pěkné oči, ale ona by se jistě lekla nebo i bála pak. Když moje tramvaj přijela a já viděl, že ona nenastoupí, řekl jsem to: „Paní, máte pěkné oči a máte je krásně daleko od sebe,“ a nastoupil jsem. Než se dveře za mnou zavřely, uslyšel jsem: „Děkuju.“

Ludvík Vaculík LN, 28.3.2006

NAŠI RUDÍ PŘÁTELE

Byl to člověk milý a okouzující. O jeho osobním kouzlu podalo svědectví několik ctěných osobností mezinárodního významu. Studenti vysokých škol nadšeně tleskali jeho názorům. Bylo jistě potěšením považovat ho za přítele. Pověst mu snad mohla zatím pokazit jen občas brutální praxe jeho stoupenců a také jeho první kniha: Mein Kampf. Ale bralo se to na lehkou váhu, a v roce 1933 se stal z vůle většiny německých voličů říšským kancléřem. Můžeme možná jeho obdivovatele těch let omluvit faktem, že ještě netušili, do jakých hrůz je samé, nemluvě o milionech dalších, kteří se na jeho vzestupu nijak nepodíleli, zatáhne.

Tahle úvaha mě napadla, když jsem v diskusi na petičním výboru naší Poslanecké sněmovny vyslechl vyznání jednoho poslance z ODS. Na můj povzdech, že jsme si na komunisty v českém parlamentu bohužel zvykli, že s nimi poslanci jiných stran chodí na skleničku a v kuloárech přátelsky klábosí, mě pan poslanec poučil: je mezi nimi řada inteligentních a milých lidí, a on se - i když stojí politicky úplně jinde - nestydí s nimi přáteli.

Chtěl bych pana poslance - i jeho další podobně smýšlející kolegy z parlamentu - přimět k zamyšlení, zda neuvažují o komunistech podobně scestně jako němečtí voliči o nacistech v roce 1933. Ba dokonce daleko scestněji. Dnešní naši zastupitelé totiž nejenže znají komunistický „Mein Kampf“, to jest Marxův Komunistický manifest a leninskou teorii teroru, ale - na rozdíl od německých občanů třicátých let - znají i komunistickou praxi. Ta trvá do dneška devadesát let, a všude, kde se komunisté chopili moci, je součástí jejich praxe teror, gulagy, třídní diskriminace a perzekuce pro politické názory. Není to tedy nevinná nevědomost. Není to přátelství s Hitlerem a jeho stoupenci v roce 1933, je to přátelství s nacisty po Osvětimi a po roce 1945, kdy v troskách ležící Evropa počítala na miliony své vdovy, sirotky, mrzáky a mrtvé. A s hrůzou musíme dodat: v těch počtech komunisté nacisty předběhli.

K vyznavači nacismu po roce 1945 a k vyznavači komunismu po roce 1989 se hodí promluvit stejně: Víte, náš milý příteli, vůči lidem, kteří se zapletli se zvrhlým režimem v době jeho vlády, můžeme sice vznášet výčitky, ale - pokud se nedopustili přímo zločinu - je tu omluvou, že byli pod tlakem a museli v tom režimu žít. Ale vás neomlouvá nic. Vy nejste pod tlakem, vy dobrovolně vyznáváte zvrhlou teorii a svobodně se hlásíte k její zločinné praxi. Že je vaše teorie už jiná? Že zločinnou praxi odsuzujete? Pak si ovšem nesmíte říkat nacista nebo komunista. A pokud tak činíte, nepatříte do slušné společnosti. Natož, abychom se s vámi přátelili.

Jenomže mnozí naši poslanci a senátoři si už zvykli. A někteří se i přáteli. Nejde bohužel předělat. Musíme je vyměnit. Brzy k tomu bude příležitost.

Ladislav Smoljak LN 11.4. 2006

AKTUALITY

Prosíme o pomoc při úklidu na Kopečku před poutí v pondělí 8.5. v 15 hod. na Kopečku

Pouť se sv. Janem Nepomuckým na Kopečku slavíme 21. 5. bohoslužby: úterý 16. května v 18.00 h. na Kopečku
neděle 21. května v 7.45 h. v Letohradě
9.00 h. na Kopečku
10.15 h. na Kopečku

Poprvé ke Stolu Páně (k prvnímu svatému přijímání) pozveme děti v neděli 18. června při slavnosti Těla a Krve Páně. Děti se připravují každou středu v kostele na Kunčících v 17 hodin. Osnovu přípravy dětí najdete na web. stránkách farnosti: www.letohrad.farnost.cz

Svatodušní svátky budeme slavit 4. června. V sobotu vigílií ve 20.30 h. v letohradském kostele. Bohoslužby v neděli jako obvykle.

V sobotu 24. června plánujeme **výlet ministrantů do Prahy.**

středa 10.5. v 19.30 h. - Dům kultury
kino: **Walk the Line**

pátek 12.5. v 15-18 h. - ZUŠ A. Muchy,
zámecký

Den otevřených dveří na ZUŠ A. Muchy

středa 17.5. v 19.30 hod. - Dům kultury
kino: **Zkrocená hora**

sobota 20.5. od 8 do 18 h. - zámecká terasa
Výstava drobného zvířectva,
od 18 h. **posezení s hudbou**
neděle 21.5. od 8 do 17 h.

pátek 26.5. ve 20 h. - evangelický kostel
koncert: Alp Pan Duo (Švýcarsko)

sobota 27.5. v 8.30 h. start - zámecký park
Pochod Letohradským okolím – sever

Kaskády výtvarného umění slavnostní zahájení - sobota 27.5. ve 14 h. na Václavském náměstí. Akce trvá do 4.6.: v Mikcentru-městském muzeu, na zámku, v oranžérii a grottě zámeckého parku a v galerii Pod Kaplí na Kopečku.

Koncerty na Kopečku:
pondělí 29.5.: v 18.30 h.

koncert skupiny Křupky
ve 20.15 h. **koncert skupiny Žů-Žo-Band**
úterý 30.5.: v 18.30 h.

koncert skupiny Modré plachty
ve 20.15 h. **koncert skupiny Pupkáči**
středa 31.5. v 19 hod.

koncert skupiny Wejvrat
Společnost F. V. HEKA, Město Letohrad,

MIKcentrum Letohrad, Město Jablonné nad Orlicí a Římskokatolická farnost Letohrad pořádají za finanční pomoci Pardubického kraje a Nadace Život umělce

Mezinárodní hudební festival - Letohrad 2006 17. ročník

neděle 28.5. v 15 h. - Dům kultury, Letohrad

ZAHAJOVACÍ GALAKONCERT

A. Dvořák - Symfonie č. 9 e moll „Z nového světa“, Severočeská filharmonie Teplice
Charles Olivieri-Munroe - dirigent (Kanada)
jednotné vstupné - 120 Kč

pátek 2.6. ve 20 h.
evangelický kostel v Horní Čermné

varhanní koncert

Wolfgang Kleber (SRN)
Vstupné - 50 Kč, slevy 30 Kč

neděle 4.6. 19 hod. - kostel sv. Bartoloměje, Jablonné n. Orl.

varhanní koncert

Alessandro Bianchi (Itálie)
Vstupné - 50 Kč, slevy 30 Kč

pátek 9.6. ve 20 h. - kostel na Orlici
SBOROVÝ A VARHANNÍ KONCERT

Henning Dembski - varhany (SRN)
Pěvecký sbor Familia Cantorum (ČR)
Petr Hoffmann - sbormistr (ČR)
Vstupné - 80 Kč, slevy 50 Kč

neděle 18. 6. 2006 v 15 h. - kostel sv. Václava, Letohrad

závěrečný koncert

Hudleston Ensemble, (Velká Británie/ČR)
Iva Fleischhansová - housle
Jindřich Kaulfers - kytara
Vstupné - 50 Kč, slevy 30 Kč
Předprodej vstupenek od 1. května: MIK-CENTRUM, Václavské nám. Letohrad
Blíže informace a programy koncertů:
www.mhf.letohrad.cz

Život Boží křtem přijali

16. dubna Kristýna Pechová
Jan Pitucha

Až teď jsme zjistili, že nám z lednového Okénka vypadlo blahopřání manželům Františkovi a Františce Libichovým z Mistrovic, kteří oslavili 66 let společného života v manželství.

Omlouváme se za pozdní gratulaci.

Milí Libichovi,
těšíme se s Vámi z Vašich společných let. Je na Vás pěkně podivání. Kdyby fungovalo nějaké očkování pro porozumění manželů, požádali bychom Vás o nějakou vakcínu. Přejeme Vám další čas spolu, dobré zdraví, pohodu a radost z Boží přízně.

Letohradská farnost

Mezinárodní hudební festival - Letohrad 2006 zahájíme v neděli 28. května 2006 v 15 hod. v Domě kultury v Letohradě galakonzertem Severočeské filharmonie Teplice s kanadským dirigentem Charlesem Olivieri-Munroe. Na koncertě zazní mimo jiné jedinečná Symfonie č. 9 e moll „Z Nového světa“ od Antonína Dvořáka, skladba, kterou by jistě měl každý člověk slyšet živě. Máme k tomu tedy letos jedinečnou příležitost, navíc ve výborném interpretačním obsazení! Po skončení tohoto zahajovacího koncertu bude v prostoru před DK opět předána prestižní cena Grand prix za rok 2005, kterou získává Filharmonie Hradec Králové. Těšit se opět můžeme na tradiční kočár s F. VI. Hekem, ceremoniál s koňmi a mnoho dalších doprovodných programů. Ve festivalovém programu budou následovat tradiční varhanní koncerty v Horní Čermné a v Jablonném nad Orlicí. Na letohradská pódia se festival vrátí 9. června, kdy je do kostela na Orlici připraven zajímavý koncert pěveckého sboru Familia Cantorum a německého varhaníka H. Dembski. 18. června pak v kostele sv. Václava vystoupí Hudleston Ensemble, který tvoří houslistka Iva Fleischhansová a kytarista Jindřich Kaulfers.

Čeká nás tedy opět krásné hudební jaro! Jsem velice rád, že se daří festivalovou tradici v Letohradě udržet. Moc Vás prosím, podpořte tuto aktivitu také Vy a přijďte navštívit některý festivalový koncert.

Na festivalová setkání se těší
PhDr. František Vaníček, Ph.D.

Na návštěvě u paní Ruprechtové

3. dubna jsme navštívili paní Ruprechtovou v domově důchodců v Olšanech u Šumperka. Měla jsem trochu obavy, jak si teta zvykne na jiné prostředí, daleko od Kunčic, kde prožila svých 87 let, a pro které se celý život rozdávala. A nebyla by to snad ani ona, kdyby se nedokázala i tady přizpůsobit. Kunčická rychtářka a vypravěčka nás přivítala - jak jinak - čerstvě napečenými buchtami, usměvavá a sršící energií. S místním starostou je „jedna ruka“ a olšanští mají tetičku rádi - kdo by neměl rád někoho, kdo umí pochválit dobré dílo...?

Vypráví svým spolubydlícím, kteří si tu a tam stěžují, o svém tvrdém životě. Vlévá sílu a odvahu stařečkům, kteří se potýkají se svým trápením.

Obdivuhodně přijala fakt, že už nemůže být na Kunčících, ale v Olšanech - nedařilo se jí svým dětem. Tetička vypadá moc dobře a všechny vás pozdravuje.

Paní Ruprechtová stále žije přejícností o Kunčice a myslí na nás.

My myslíme na ni, ale její bezprostřední blízkost nám chybí. Jestlipak někdo letos vysadí muškáty u zastávky? Jestlipak budou dál kvést květiny před kostelem a na křižovatce, o které tetička léta pečovala?

/ M + v

*Manželé Josef a Ludmila Faltusovi
– Kamarádíčkoví – slaví 60 let manželství.*

Milí Faltusovi,

k Vašemu vzácnému jubileu Vám srdečně blahopřejeme k tomu, že máte jeden druhého, blahopřejeme Vám k přízni a lásce Boží, z které se nám Bůh znovu a znovu vyznává, blahopřejeme Vám ke krásné budoucnosti, kterou nám Bůh daroval.

Ať se Vám dobře daří, slouží Vám zdraví, ať se radujete z Vašich potomků, z pozhnaného věku a ze všeho dobrého, co se Vám v životě podařilo.

Vážíme si Vás a máme Vás rádi.

Letohradská farnost

ZÁPIS Z FARNÍ RADY 20. dubna:

1. Ohlasy ke slavení Velikonoc.
2. Zpracováváme projekt o opravě a úpravě interiéru orlického kostela.
3. Reklamovali jsme opravy střechy orlického kostela.
4. Přednáška A. Rázka: Metody komunistické Státní Bezpečnosti
5. Úklid kaple Jana Nepomuckého – Kopeček v pondělí 8.5.
6. Na sobotu 13.5. jsou pozvány děti do Hradce Králové na téma: „Jak slavil Pán Ježíš starozákonní svátky“.
7. V den svátku sv. Jana Nepomuckého 16.5. bude na Kopečku mše svatá.
8. Nabídka dvou koncertů na srpen.
9. Nebezpečí hracích automatů v Letohradě – řešit ve spolupráci s městem.
10. Paní Bednářová skončila službu kostelnice v letohradském kostele. Paní Skalická se k této službě uvolila. Oběma patří náš dík a obdiv.
11. Příští farní rada se sejde 18.května.

zapsala Jana Skalická

PODĚKOVÁNÍ:

Milá paní Bednářová,

děkujeme Vám za Vaši letitou službu naší farnosti v letohradském kostele sv. Václava. Sloužila jste nám ochotně, pečlivě, nezištně, vynalézavě a obětavě.

Děkujeme Vám za Váš krásný charakter.

Přejeme Vám dobré zdraví.

Vážíme si Vás a máme Vás rádi.

Ať se Vám dobře daří.

Letohradská farnost

Ve sbírce pro Charitu 4. května se sešlo 18.227 Kč.

Děkujeme všem štědrým dárcům.

Paní Dr. Jiřině Prekopové děkujeme za úžasnou přednášku „Križe je výzvou“. Na podzimní přednášku přišlo 180 lidí. 14. dubna dvakrát tolik. Už jen počet posluchačů svědčí o všem. Hned jsme si paní Dr. Prekopovou zamluvili na příště.

Kdo jste Dr. Prekopovou neslyšel, můžete si na faře vypůjčit záznam z přednášky.

NAŠE SLAVENÍ VELIKONOC

Při obřadech Zeleného čtvrtku jsme se slyšeli: „*Jestliže jsem vám, já Pán a Mistr, umyl nohy, máte i vy jeden druhému nohy umývat.*“ Tak jsme zástupně děkovali těm, kteří slouží druhým:

Paní Ludmile Mikyskové (kolonské) za všechny babičky (mohou mnoho znamenat pro vnoučata).

Paní Evě Kaplanové, za učitelky a za vedení dětí při zpěvu v kostele.

Paní Anně Motyčkové za všechny mámy postižených dětí. (Jestli by měl být někdo někdy vyznamenán, pak maminky postižených dětí, říkával Prof. Matějček.)

Paní Marcelé Náhlíkové za všechny z Charity, ochotné a sloužící. (Charita jsou naše prodloužené ruce).

Paní Monice Vychytilové za všechny mámy a za její práci s dětmi zpívajícími na Kunčicích.

Paní Heleně Kalivodové za všechny, kteří pečují o staré rodiče.

Slečně Martě Mikyskové mladší za její práci pro očkování dětí UNICEF (viz březnové Okénko)

Panu MUDr. Jiřímu Haltmarovi za všechny zdravotníky.

Paní Ludmilě Halbrštátové z Mistrovic za kostelnickou službu.

Slečně Lence Moravcové a panu Lukáši Stejskalovi za všechny vedoucí skautů.

Panu Janu Čandovi za ty, kteří pomáhali v dětském domově na Zakarpatské Ukrajině (viz prosincové Okénko).

Paní Dr. Jiřině Prekopové za její obrovskou osvětu pro výchovu dětí a uzdravování zraněných vztahů.

Pan Antonín Doleček a pan Milan Jurenka, naši kostelníci, se nedostavili, děkujeme jim alespoň touto cestou.

Po obřadech Velkého pátku obyčejně rozjímáme u „Božího hrobu“. Letos jsme naslouchali přednášce paní Dr. Prekopové (jediný den, který nám mohla věnovat). Přednáška podtrhla to, co jsme prožívali při liturgii. Není lehké přijmout trápení, které se nedá jinak obejít (např. smrt nejbližšího, těžké postižení nebo nemoc dítěte). Ježíšovi bratři trpí a tato trápení můžeme mírnit nebo snížit.

Tenkrát při Ježíšově vzkříšení nikdo u hrobu nečekal. Tak jsme alespoň v 5 hodin ráno přišli do orlického kostela a tři hodiny slavili nekrásnější liturgii roku. Účastníků bylo zase více než loni. „Hodovali“ jsme u bohatě prostřeného Stolu slova božího a pak u Stolu lásky Vzkříšeného. V Orlovně jsme společně dvě hodiny snídali. Bylo to krásné.

Děkujeme všem, kteří přispěli ke slavení Velikonoc. /v

Zeptali jsme se naší mládeže:

Čím jsou pro tebe Velikonoc?

- možností věřit ve vzkříšení
- zamýšlením
- svátkem a vzpomínkou, jak Ježíš trpěl
- svátky, kdy je možno začít znovu
- svátky zmrtvýchvstání
- svátky obětování
- dar a radost
- svátky, při nichž pro nás někdo trpěl, i já bych chtěla něco udělat pro druhého
- radostí ze vzkříšení
- oslavou života
- radostnou nadějí

Děkujeme Ing. Adolfu Rázkovi, pracovníku Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu za přednášku o „Metodách komunistické Státní bezpečnosti“. Je důležité nezapomenout, jak se komunisté dostali k moci, jak klamali, přetvarovali se, lhali a léta si připravovali půdu k získání moci. Záznam z přednášky je k mání na faře.

U příležitosti 110. výročí založení hasičského sboru v Orlici vyšla

s finanční podporou SDH Orlice kniha: Stanislav Adamec, Pavel Hrdina:

Majitelé panství Kyšperk a statku Orlice.

Kniha bude v prodeji koncem května v Městském centru v Letohradě nebo v budově hasičského sboru na Orlici v po večerních hodinách u pana Josefa Motyčky.

Řadě lidí nestačí duchovní nabídka běžně v kostelích nabízená. Touží po hlubší modlitbě a setkání s Bohem. Někteří se vydali cestou jógy a sklidili za to od lidí ustrašených nebo nevzdělaných velkou kritiku, někdy i odsouzení.

V nakladatelství Studio PRRES s.r.o., Čáslav vyšla koncem roku knižička Františka Skřivánka, faráře z Golčova Jeníkova: „Jóga a křesťanství“.

Čekal jsem na její ocenění od někoho renomovaného. Ale kniha je zřejmě, v záplavě jiných knih, nenápadná, jako její autor.

Upozorňuji na ni. Je poctivě napsaná, s pečlivostí a rozvahou Františkovi Skřivánkovi vlastní. Autor ví, o čem mluví. Nemá zapotřebí svá slova podpírat a vystužovat jinými autoritami.

Cesta jógy, říká autor, je cestou obecně použitelnou, samozřejmě je rozdíl, jestli člověk vyznává za svého Pána Ježíše Krista nebo jde cestou indické jógy. /v

VÝCHOVA, NADĚJE SPOLEČNOSTI - nová kniha Prof. Petra Píthy (vydal Poustevník), je určena k sebevýchově a k výchově. Rodičům, učitelům, kněžím, vychovatelům, každému, kdo usiluje o lepšího člověka v sobě. Naříkej nad mládeží, ale nad generacemi jejich rodičů a prarodičů. „Nehubuj na tmu, zapal alespoň svíčku.“ Tu v sobě.

Kniha je k nahlédnutí a ke koupi v kostelích a na faře. /v

DOPISY ČTENÁŘŮ

Z jednoho dopisu:

... posíláme citát současného papeže ze švagrova dopisu: „Žijte, jako by Bůh byl. Nemůžete nic ztratit, jestliže každý svůj čin budete poměřovat pomyslením na účty, které jednou budete skládat“.

Papež naráží na Pascalovu sázku na Boha: „Vsadte na Boha. Jestliže prohrájete, nic neztratíte, vyhrájete-li, získáte všechno“. Švagr to ještě sám rozvádí do formulace: „Jak pošetil je nevsadit si tam, kde se za sázku nic neplatí a vyhrává se v každém případě: není-li Boha, je odměnou spokojenost a čisté svědomí,

je-li Boha, je odměnou něco, co lidské oko nespatriilo, ani lidské ucho neslyšelo, ani na mysl lidskou nevstoupilo...“

Přejeme Vám všem v Letohradě plnohodnotné prožití Velikonoc ve Vašem společenství.

Srdečně zdraví Valečkoví

Jak funguje vykoupení?

Musel Ježíš zemřít a vyžadoval to Bůh-Otec? V jakém smyslu se obětoval za hříchy celého lidstva všech věků? A co vlastně znamená vykoupení? Tyto (a jim podobné) otázky se staly námětem ekumenického diskuzního večera v úterý 11.4. v evangelickém kostele. U zrodu myšlenky na pořádání zmíněné akce byla opakující se rozprava na našich biblických hodinách, kde se nám toto téma (shodou okolností před velikonoce) vkrádalo do probírání knihy Exodus. Pozvání přijali: Václav Vacek-katolický farář v Letohradě, Jakub Keller-evangelický farář v Horní Čermné a Petr Harastej-kazatel Církve adventistů sedmého dne z Vamberka. Moc jim za všechny účastníky děkuji.

Večer jsem nazval diskusním, protože vzájemná rozprava všech asi 25 v kruhu sedících přítomných byla hlavní náplní celého setkání, které uvedli svými příspěvky pozvaní duchovní. Doufám, že nebyla marná, a že si z ní každý něco odnesl. Pro mnohé to byla první možnost slyšet pohromadě faráře tří křesťanských církví, jiné oslovila možnost popovídat si o věcech, které tvoří jádro křesťanství. Vykoupení, zaplacení dluhu, zástupná oběť, zadostiučinění-těmito a podobnými slovy se popisovalo, to co jsme si o velikonočních připomínali a slavili. Možná už některým z těchto slov nerozumíme nebo je vnímáme z jiné perspektivy (vždyť výkupné si dnes žádají hlavně únosci a vyděrači). Pak o tom tedy mluvíme a případně hledíme slova jiná, svobodně a bez obav. Vždyť skutečnost sama (to co pro nás Kristus učinil) je mnohem důležitější než všechna vysvětlení, jaká kdy teologové poskytl. Otázku z nadpisu tedy ponechávám bez odpovědi a těším se (a předem zu) na případná další setkání.

Václav Skalický, evangelický sbor v Letohradě

JARNÍ VYHNÁLOV

Poslední vesnice na českém území, pak už pouze několik rozházených domků a na česko-německých hranicích jako špunt rozložitý kopec s „rotou duchů“, rozpadajícím se vojenským péesáckým areálem. Vyhňalov - jarní Sudety s nacucanými pastvinami a se strupy sněhů v hlubokých lesích. Rozbitost a jizvovitost tu koresponduje s velikonočním příběhem.

Na místě bývalého městečka Maiersgrün řezu s malými syny vrbové proutky. Možná že vyrůstají z nějaké bývalé kuchyně. Na návsi, kde stávala patrová škola, se brodíme mlázím a pouze vrásčité ovocné stromy dávají tušit tvůrčí lidskou ruku. Jako stará želva bez krunýře tu uprostřed keřů stojí nízká kostelní věž s červenou cibulí a obvodové zdivo chrámové lodi. Kluci se ptají: „Kdo odnesl střechu a lavice? Vítr?“ Říkám si - střechou mraky, podlahou tráva a v oknech koruny stromů. Stopy srn vedou až dovnitř a v krmítku místo oltáře vyplašená sýkora. František z Assisi by měl radost - kázal by tu zvěři. Kostel se v ruinu změnil až počátkem sedmdesátých let a o dvacet let později jej sbírka bývalých německých obyvatel zachránila alespoň v podobě torza.

Na rozflákaném nedalekém hřbitově, dnes už pastvišti, důmyslně umístěném na kopci s výhledem až k Mariánským lázním, jsou po rovech kravská lejna; hlavy a uražené ruce bílých porcelánových Kristů si lehce pletete s trsy bledulí. Kluci se ptají: „Tady se na hroby kaká?“ Jako kdybychom procházeli po stopách dávné evropské civilizace.

Odpoledne sedíme v knajpě dole ve vsi. Hostinský nese plnou náruč smolnatých štěpin a přikládá do krbu. Ptám se ho na mohutný opuštěný statek na kraji vsi s potokem v sadu. „Ten dům je prokletý. Po válce při odsunu sa na stromě za stodolou voběsil sedlák. A před pár lety tam na dvoře našli mrtvého Karolka, viš, ten kníratej co tahal s koňmi v lese. Ted to mají Rusové a prodávají za nehorázný prachy. Děti si tam chodí hrát, ale u zápraží je nekrytá žumpa, hlásil jsem to na úřadě, ale nikdo s tím nechce nic mít. Až tam někdo zahučí...“ Hostinský pak vypráví o sobě - přiženil se sem v sedmdesátých letech. Jeden jeho děda byl popraven

Foto: Karel Cejnar

ABY SE NEZAPOMNĚLO ...

K mapování prostoru domovského území - a tudíž i k porozumění světu - nepochybně patří živá paměť, tedy vyprávění a výpovědi pamětníků, hrdinů a svědků, kteří za svoje postoje ručí prožitým životem. Anebo kteří svoji krivolakou zkušenost dokázali promnout do jemného prášku moudrosti. Nejednen duchovní učitel radí se s takovými lidmi stýkat a pobývat, naslouchat jim a tázat se po jejich poznání. Podobný druh „spolupobývání“ nám přináší dvě knihy, které - ač každá z jiného regionu - mají společný rod. Vyprávějí o lidech netuctových, a přitom nenápadných, na nichž ovšem stojí svět.

Knížka **Ivy Markové** se jmenuje **Rozhovory z Okénka** (Grantis 2005) a jak už sám název napovídá, jedná se o rozhovory, které v letech 1996 až 2004 vycházely v letohradském farním časopise Okénko, který patří mezi nejzajímavější periodika tohoto druhu u nás a jistě by si zasloužil podrobnější recenzi. Rozhovory představují dva tucty mužů a žen z Letohradu a okolí, kteří v sobě nesou něco nevědního a cenného - vozíčkáře, rodiče postižených dětí, staré manžele, politické vězně, otce třinácti dětí, kostelníka a pamětníky (nejstarší z nich se narodil roku 1915). Rozhovory a monologické výpovědi nahlížejí život jako cestu; svoje zvlášť důležité místo mají místní i národní dějiny (zvlášť zajímavé prolínání česko-německo-židovské), všednost i mezní chvíle, bolest těla i radost duše. Autorka v výpovědi citlivě ponechává kodrcavost jazyka i originální tvary některých slov. Proti počtářství současného českého myšlení staví knížka dva principy - nestylizovanou oprostěnost od věcí a otevřenost vůči tajemství. Třeba když se jedna pamětnice dělí o svoji duchovní zkušenost: „Člověk se musí umět radovat z malých věcí, protože když to neumí, tak velkých věcí se nedočká.“

Miloš Doležal, *Perspektivy KT 13/2006*

v roce 1943 na kobylické střelnici, druhý si jako živnostník odseděl pět let v komunistickém kriminále. „Hele“ rozhazuje rukama „vim o těch zřízeních svý, tady mě nevolblafnou.“ Vtom ho přeruší žádost vytáhlého chlapíka: „Platím! Zítřka se sem přijdu zase opít a kdybych dělal vodu, tak mě prosímte vyhoď.“ Když odejde, hostinský prohodí: „Zabil se mu syn v autě, nedaleko odsud.“ Naši kluci jedí tatrunku a údivně pozorují dřevěného osla na pultě - hostinský mu zapumpuje ocasem a z osla vypadne cigareta. „A co se tu za poslední dobu stalo dobrého?“ ptám se zaraženě. „Několik dětí se narodilo a pak - do kostela ve městě se po letech vrátila ukradená soška Marie. Chytli bandu zlodějů.“

Večer splétáme nařezané vrbové pruty do copu pomlázky. Jako bychom splétali žíly dávných životů, hlasy a děje zarostlého světa jménem Vyhňalov.

Miloš Doležal

„CHCEŠ-LI PRAVDU VĚDĚTI, ZEPTEJ SE MALÝCH DĚTÍ ...“

Jednou přinesla Jiřina Makaloušová ze hřbitova domů čtyři dlouhé koktejlové lžičky. Vyhazuje v pátek navečer nahnílou kytici z hrobu, uviděla v kontejneru něco, co tam nemohla nechat. Svým úlovkem byla nadšená, ale už přemýšlela, jak ho nepozorovaně pronese domů. Bohouš totiž nejevil nad podobnými nálezy nikdy ani nepatrný zlomek její radosti. Jak se blížila k domu, schovala lžičky za zády a na znamení nenucenosti si začala pohvizdovat. Zvláštní: pokaždé, když začne pískat, napadne ji: „Nepískej nebo přijdeš do pekla! Holky nepískají!“ jak jí to v raném dětství říkával děda. Už tehdy věděla, že nemá pravdu, ale před dědou pískala jen potichoučku...

Sotva otevřela dveře do chodby, stál proti ní Bohouš.

„Jé, ty už seš doma?“ vyjekne Jiřina napůl překvapeně a napůl polekaně.

„Jaký už? Vždyť je šest hodin...“, odpoví její choť a podívá se na ni: „co máš s rukou... ukaž, co to držíš!“

„Koukej, co jsem našla v kontejneru!“ odpoví Jiřina tónem, jako kdyby říkala – Podívej, tvoje zamilovaná svíčkova!

Bohouš zrudl: „V jakým kontejneru?“

„No u hřbitova přece... já nevím, že to někdo může vyhodit. Chápeš to?“

„Jo, chápu,“ pronese přesvědčivě Bohouš, „jsou to starý hnusný krámy!“

„Ale podívej ten elegantní tvar, tohle dneska neseženeš. Sám víš, že obě lžičky, co jsme kdy měli, se po třetím použití ohnuly, kdežto tohle jsou krásný, nerezový lžičky, který se neohnou, protože jsou z kvalitního materiálu,“ snaží se smlouvat Jiřina. „Jsou rezatý!“ opáčí neochvějně Bohouš.

„Nejsou!“

„Kdoví, kdo to měl v puse!“ smečje opět muž.

„Nejspíš nikdo, vypadají nepoužívané, asi někdo vyhazoval pozůstatost po babičce,“ argumentuje zase Jiřina.

„Kdybych věděl, jak seš praštěná, tak si tě nikdy nevezmu,“ útočí opět pán tvorstva.

„To ti věřím. Ale kdybychom o sobě všechno věděli, tak lidstvo vymře,“ nedá pokoj žena.

„Já už nechci žádný krámy do baráku. Vždycky to dopadne stejně. Pojď se podívat,“ opáčí Bohouš. Jiřina už věděla, co nastane, protože mířili do sklepa.

„Tak co vidíš Jiřinko?“ - a aniž by čekal odpověď, pokračuje: „dva starý rozbítený šicí stroje, starej rozbíjený psací stroj, truhla, kterou musí stěhovat šest chlapů, secesní lustr přejatý parním válcem, kterej jsme táhli domů někde z příkopa od Karlových Varů,

ataktdál, ataktdál, ataktdál... Starý hnusný krámy!“

Jiřina tam provinile stála a nevěděla, co říct. V duchu musela uznat, že Bohouš má tak trochu pravdu. Když jí připadalo, že se styděla už dost, trucovitě se otočila a šla do kuchyně umýt lžičky. Jak tam stála nad dřezem, pomyslela si: „Bohouše už nepředělám, ale kluci to ocení...“ A opravdu: jen co přišli z venku, už se zajímali, co to matka umývá.

„Jé, tos opravdu našla v kontejneru?“ ptá se s očima plnými údivu šestiletý Mirek a pokračuje: „a jak to, že to někdo vyhodil?“

„No vid? To já taky nechápu...“

Mireček na nic nečekal, zmizel z kuchyně a vzápětí viděla z okna jeho poskakující světlou hlavičku. Utíká ke hřbitovu, co jiného?

Netrvalo dlouho a přišel i on se svým pokladem: manžetové knoflíčky s obrázkem auta, dva korálky, fungl nové šněrovadlo a zamazaná mašlička. Byl šťastný... Člověku někdy stačí ke štěstí málo...

Druhý den přišla na návštěvu teta Růženka. Je vdova - pěstěná dáma vybraných způsobů - a rozhodně nikdo jí nehádá šedesát, na tom si zakládá. Tetinka si moc ráda přijde popovídat a postesknout si na počasí, na doktory, na sousedy, na poměry, na ptačí chřipku, na vládu, na chlapy, na ženský, na děti, na štekající psy a hlučící auta. Při té

Foto: Zdeněk Neuberger

řeči noblesně míchá kávu, kterou tu a tam náruživě usrkne. A co teprv, když z vysoké skleničky nabírá nanuk a jahody... ona dokáže vždycky ocenit dobré jídlo. Jiřina jí ráda hostí, a když pozoruje, s jakou chutí se Růženka láduje, obvykle dostane hlad...

Tu ale vtrhne do pokoje Mirek: „Ahoj teto! Jééé, ty máš tu naši novou lžičku! Představ si, že ji včera mamka našla v kontejneru!“ pronesl s bezelstnou radostí a pádil dál za svou prací.

Růžence zaskočil nanuk. Výhrůžně koukla na Jiřinu, která rychle uhlazovala situaci: „Né, z kontejneru nejsou, nebóó... ty jsou

VLÍDNÉ POVZBUZENÍ NA MĚSÍC

– Josef Schultz

Za vše, co jsem nebo čím se domnívám být, vděčím své matce.

Abraham Lincoln

Pro většinu z nás byla maminka naší první láskou. S tím úzce souvisí skutečnost, že kvalita našich vztahů se odvíjí od kvality vztahu prvního. Známkou opravdové zralosti je schopnost vidět v matce člověka hodného lásky, krásného, zajímavého, ale i nedokonalého, podobného nám samým. Někteří ztratili matku v raném věku, jiní mají matku nemocnou a musí se o ni starat. Málokdo má k matce jednoduchý a snadný vztah. Jde ovšem o vztah klíčový. Lze mluvit o štěstí, máme-li k matce dospělý vztah, plný lásky a porozumění. Nejhodnotnější vztah bývá založen na vzájemném obdarovávání, protože dostávat potřebujeme stejně jako dávat.

**Je ve mně něco z dítěte,
kterým jsem byl kdysi?**

**Chci být druhým nablízku v jejich nouzi
a navazovat svým životem
na mateřskou lásku,
které se mi dostalo.**

po naší bábince, nemusíš se bát... přece víš, že babička byla na pořádek kádr...“ Lhala, jako když tiskne, a doufala, že se nevrátí Mireček a nezačne zas mluvit o těch zpropadených lžičkách. Dopadlo to dobře. Růženka odešla uspokojena kávou, nanukem a všeobecnou zkažeností, ze které ona ční jak věž ze slonoviny.

Když skončil ten náročný den, přitulil se v posteli Mireček ke své mamince a vyprávěl jí své fantazie – jak mu dnes straka přinesla digitální hodinky, jak vyrobí pro bratříčka loď, na které poplují na moře, jak v řece našel kousíček zlata, jak dnes popojel o metr a půl s autem paní učitelky, jak – až bude velký – bude zachraňovat děti, co nemají pitnou vodu...

Když zmlkl, nastalo ticho. Jiřina věděla, že naplnění synkových ideálů nebude jednoduché. Že z mnoha jeho snů úplně sejde, a on se tím bude trápit. Že člověk s fantazií nemá snadný život, protože nestojí nohama na zemi... Ale nic mu neříkala, chrání jeho sny.

Tu Mireček, už hodně unaveně, pravil: „Mamko, já jsem celej po tobě, vid?“

„To víš, v něčem jsi po mně a v něčem po tatkově,“ odpověděla, a už přemýšlela, co jí odpoví na další otázku: „No, a v čem si myslíš, že jsi po mně?“ Hlavou se jí honilo: hoch je bystrý – po mně, že ano – má dobré nápady, fantazii, neotřelé vidění... Jiřina se dmula pýchou, málem pukla, jak se napařovala. – Taky je upřímný a má smysl pro humor náš Mireček – Když synek z polospánku odpověděl: „Že se taky hrabu v kontejneru jako ty...“

/M

HARMONIE

Náměstí ospalého městečka v severních Čechách; všechno se tady přihodilo už kdysi před lety. Je teprve odpoledne, ale ulicemi se už teď nedočkavě prohánějí kočka s myší, snad aby záměrně zvýšily pocit liduprázdna. Odněkud slyším nárek a tiché posmrkávání. Nahlédnu za roh. Dole pod schodištěm místního lokálu leží člověk. Právě jej vyrazili z hospody. Vyvrhel! Musel letět horní skupinou úhlů, z nosu mu na dlažbu kape krev. Opilecky vodnaté oči, rozedraná košile, ve špinavých prstech svírá ušmudlaný, zakrvácený kapesník. Snad zpustl takhle čítankově schválně, aby poskytoval živý obraz špatného příkladu.

Jeho nárek přilákal dva maličké romské kluky. Jeden má možná osm roků, druhý teprve šest. Zdvěřile si dřepili na bobek před starého kořalku.

„Pane bolí vás to moc?“ vyptává se ten mladší účastně.

„Strašně!“ zaskučel vyvrhel.

Kluci se na sebe podívali vyděšeně.

„Kdybyste třeba zaklonil hlavu, vono by to možná přestalo!“ navrhl starší, zřetelně zkušenější chlapeček. Vyvrhel zaklonil hlavu dozadu. Připomíná teď ukřižovaného Krista. Krev mu teče po špinavém krku, jako kdyby byl podržnutý.

„Kluci, co tady děláte!“ křičí romská paní. Vleče tašku s nákupem. „Maminko, tady tomu pánovi je špatně!“ vysvětlují děti. Dříve než žena stačila zaujmout ke krveprolití nějaké stanovisko, přijelo auto s policajty. Oba dva jsou už zralí nadporučíci, zbrunátnělí lety služby.

„Upadsi, co?“ oslovil policajt starého alkoholika.

Strašně mě to překvapilo. Spíše jsem čekal, že mu řeknou, občanský průkaz! Anebo třeba, půjdete s námi! Mým představám vyvěrajícím z půlstoleté zkušenosti by vlastně nejvíc vyhovovalo, kdyby jej rovnou seřezali pendrekem. Jenom tak, aby si nemyslel.

„No jo. Spaď sem!“ potvrdil vyvrhel. Pokornýma, uplakanými očima díval se vzhůru na policajty. „Kde bydlíš?“ zeptal se policajt věcně. Pomohli mu dokonce vstát! Na scéně se vynořil další aktér tohoto anticky krásného dramatu: servírka, oblečená do více než skromné, podivně nevenkovské zástěrky.

„Von bydlí na Pražský ulici!“ řekla servírka. „Poslední barák na levý straně.“

„Tak pojed!“ řekl policajt. „My tě tam vezmeme.“

Policejní vůz odfrčel, odešla romská maminka se skvěle vychovanými syny, dovnitř zapadla servírka. Zůstal jsem sám s myšlenkami, poklidně bzučely jako mouchy na zralém hnoji při západu slunce. Těšilo mě, že vyvrhel nemusel na záchytku. Zdálo se mi to člověka důstojnější, pro všechny zúčastněné celkově výhodnější a ovšemže i lacinější. Trochu z té harmonie mezilidských vztahů přešlo i na mě. Zašel jsem si taky na pivo, aby se mi vrátila citová rovnováha. Pro jistotu raději jenom na jedno.

Petr Chudožilov, 1993

Modlitba za starkú

Matička Božia,
Ty, deťom dvakrát milá!
Počúvajú, čo Ti teraz rozpoviem.

Nechaj nám starkú.
Aby mi dlho žila.
Starká má pre mňa čas, koľko chcem.

Starká je vlúdna.
Má Boží pokoj v duši.
Starká sa o nás s nikým nedelí.
Má čas ľúbiť nás.
A nič ju nevyruší.
Pri nej má týždeň sedem nedelí.

Matička Božia,
Ty, ktorú nepoznáme,
no vieme o Tebe,
ozvi sa na moj hlas.

Nechaj nám starkú.
My spolu niečo máme.
To nikto viac už nemá
okrem nás.

Milan Rúfus

SVÁTEK MATEK

- jak probíhal ve 20.-30. letech,
a další přehody
ze života paní Marie Holubové z Letohradu:

„Svátek matek se dřív velice slavil. Bylo to vždy druhou nedělí v květnu. Ráno se maminkám s kytičkou říkala přání, někdy i veršovaná a potom nás maminky parádně ustrojily a také samy sebe. Den předtím nažehlily do panenčina kočárku peřinku a polštářek s krajkami. Ráno ještě kočárek opletly květinami, nás daly do gala a šlo se do města. Tam už na slávu maminkám hrála Reineltova kapela, prodávaly se umělé jablňové květy. Bylo tam fůra lidí – maminky, tatínkové, děvčata s kočárky a také chlapi

Foto: Ladislav Čech

se účastnili buď na koloběžkách nebo na kolech. Nedělní oběd byl uvařen už v sobotu a v neděli se jen ohříval. Po obědě umyl nádobí tatínek (nerad) a já utírala. Potom jsme šli gratulovat do Rotneka babičce. Tatínek pro ni měl vždy nějaký dárek (šátek, zástěru, kapesníky, apod.), já předala babičce kytku, která byla horkem a mýma rukama uvadlá a zmačkaná, ale babičku to stejně těšilo. Babička měla vždy upečené mé oblíbené buchty s hruškovými povídky. Večer jsme šli po lukách domů a tatínek mě vždy kus cesty nesl, protože jsem usínala za chůze...

Tatínek byl velice pyšný na to, že postavil náš domov (s dluhama), ale byl vždy také štědrý, i když sám moc neměl. Nikdy nenechal přejít kolem nikoho hladového nebo pomoc potřebujícího. Když šel kolem žebrák, tatínek řekl: „Zastavte se u nás, panímáma vám dá jíst.“ Neměli jsme blahobyť, ale tatínek by si dokázal utrhnout od pusy, aby hladového prosebníka uctil. Asi věděl, jaké to je, být závislý na něčí dobrotě. Maminka mu říkala: „Ty jsi tak dávací, že bys raději sám nejedl, jen když můžeš pomoci.“ Maminka nebyla lakomá, ale musela s tím, co měla, hospodařit. Říkala: „Dát můžeš, ale s rozvahou, třeba to někdo ani nepotřebuje.“ A tatínek zas, že kdyby nepotřeboval, tak by neprosil.

Jednou šel kolem mladík, byl celý zelený, zpcený, sotva se vláčel. Tatínek ho zastavil a vyzpovídal. Dozvěděl se, že hoch jde z nemocnice pěšky do Ostravy, že nemá peníze na cestu. Tatínek ho pozval k nám, maminka mu dala oběd a uvařila kávu. Tatínek povídá: „Já ti, chlapče, pomůžu. Dám ti peníze na vlak, panímáma ti dá chleba a vejce a ty, až budeš moci, až si vyděláš, mi ty peníze za cestu pošleš.“ Doprovodil ho na nádraží a koupil lístek do Ostravy. Když mu dával sbohem, říkal: „Pošli až budeš mít, nespěchám na to. Pošleš-li, pomohu zase někomu, kdo to bude potřebovat.“ Peníze došly asi za měsíc s pěkným poděkováním. A tatínek mamince povídal: „Tak vidíš, člověk musí lidem věřit a já poznám, kdo mluví pravdu. Konečně, nám o nic nejde – máme bydlení, najíme se, v chlívků máme kozu, na zahradě brambory, pár slepic...“

Když už jsem sama mohla do města, obvykle když maminka něco málo potřebovala, to už jsem byla větší, ale do školy ještě nechodila. Jednou jsem ve zvonici potkala paní Reineltovou a ona povídá: „To maminka měla tak málo látky, že ti ušila tak krátké šatičky, že když se sehněš, je vidět tvé kalhotky?“ A já jí na to: „Paní, kalhotky jsou čisté, s kraječkou a šatičky maminka nemá ráda dlouhé, že se těch dlouhých sukni sama dost nanosila a teď to není moderní.“ Paní řekla: „Ty jí máš ale prořízlou!“ A když jsem mamince doma říkala, co se mi stalo, tak místo pochvaly jsem dostala, že jsem drzá a že si to k dospělým nesmím dovolovat. A já na to, že jsem nelhala, že jsem to od maminky slyšela. A už mi letěla jedna přes pusku, že si všeho nemusím všimnout. Co já se maminku natrápila...“

RODINA

KDYŽ S NÁMI BYDLÍ NÁSILÍ

Co je domácí násilí

Pojem domácí násilí zahrnuje fyzické, sexuální, psychické či ekonomické násilí (či například vynucenou izolaci), k nimž dochází mezi blízkými osobami. Většinu obětí domácího násilí tvoří ženy, přičemž pachatelé jsou obvykle jejich současní i bývalí partneři. Podle výzkumu provedeného v roce 2003 v ČR zažije některou z forem domácího násilí za svůj život 38 % žen.

Domácí násilí se odehrává „beze svědků“ a mezi osobami, které k sobě mají (či měly) blízký vztah. Navíc se jedná snad o jediný trestný čin či přestupek, v jehož případě pachatel neopouští „místo činu“ – mnohdy totiž neočekává, že by za své chování mohl být odsouzen či potrestán. Domácí násilí začíná často velmi nenápadně, takže si jeho prvních příznaků oběť ani nevšimne. Pokud se ovšem hned v počátcích nezastaví, opakuje se a nabývá na intenzitě. K násilí ve vztahu nedochází neustále – střídají se období násilí a relativního klidu. V násilném vztahu se totiž projevují tři faktory: láska, naděje (že se všelepší, že se partner změní apod.) a strach. Cyklus domácího násilí, v němž se střídá období „lábánek“ vzrůstající tenze, konfliktu a „usmírování“, se tak stále opakuje – navíc se stupňující tendencí.

Oběť se tak poté často není schopna vůbec bránit. Její situaci komplikuje blízký vztah k pachateli, ale i například pocit naučené bezmocnosti a bezradnosti. Domácí násilí navíc není možné zaměňovat s partnerskou hádkou či „manželskou rozepří“. Při hádce totiž proti sobě stojí dvě přibližně rovnoprávné osoby, které jsou v podobném postavení a vyměňují si názory. V případech domácího násilí ale proti sobě stojí bezmocná a vystrašená oběť, která se obává „trestu“ či napadení, a pachatel, který se skrze použití moci snaží oběť ovládat a donutit k tomu, co chce on.

Jak se bránit

V případě dlouhodobého násilí se nestyďte za svou situaci a vyhledejte odbornou pomoc. Zavolejte do specializovaného centra či azylového domu a pokuste se najít někoho, kdo vám může poradit. Neomlouvejte násilí a neobviňujte se z něj. Zavolejte někomu, komu věříte (přítelkyni, rodině) – vyberte si osobu, o níž víte, že jí můžete věřit a že pro ni bude nejdůležitější bezpečnost vás a vašich dětí. Pokud u ní nenaleznete podporu, zkuste najít někoho dalšího. Vysvětlete dětem, co se děje, aby to chápaly, vyvarujte se ale pomlouvání jejich otce. Na případný útěk buďte připravena – promyslete si dopředu bezpečnostní plán, abyste neohrozila sebe ani své děti. Naplánujte si, co budete dělat v případě nebezpečí a kam můžete odejít do bezpečí (sousedka, přítelkyně, rodiče, azylový dům apod.). Informujte děti o plánu tak, aby mu s ohledem na svůj

věk porozuměly. Schovajte si nějaké peníze pro případ, že byste musela uprchnout. Mějte u sebe telefonní čísla, která se mohou v nouzi hodit, dobře si je však uschovejte. Pokud chcete opustit byt či dům, nezapomeňte si s sebou vzít občanský průkaz, rodný list, pas, kartičku zdravotní pojišťovny, platební kartu, informace o bankovním účtu, klíče od bytu a auta, potřebné léky či recepty, základní oblečení na děti, základní vybavení pro děti (doklady, léky, oblíbenou hračku) a doklady týkající se bytu. První krok je těžký, pokud ale nic neuděláte, násilí samo nepřestane – přes sliby násilníka. Pamatujte si, že násilí, které se neřeší, má tendenci se stupňovat. Důvěřujte sama sobě a své intuici.

V případě bezprostředního útoku zavolejte policii (158). Před jejím příjezdem neodklízejte případné stopy po násilí. S policií se snažte mluvit bez přítomnosti partnera (například v jiné místnosti). V případě ublížení na zdraví navštivte odborného lékaře a nechte si vypracovat odbornou zprávu. Pokud je to jen trochu možné, neodcházejte bez dětí, později by mohlo být pro vás obtížné je získat zpět.

Foto: Josef Šára

Formy domácího násilí

Fyzické násilí – bití, facky, kopance, škrncení, rány pěstí či jiné fyzické útoky, ohrožování zdraví apod. Může být namířeno proti vám, či proti osobám vám blízkým, nebo například vůči vašemu zvířeti.

Psychické násilí – nadávky, obviňování, pokorování a ponižování, zesměšňování ve společnosti, vyhrožování fyzickým násilím, zastrasování, odepírání spánku či potravy, vydirání sebevraždou apod.

Sexuální zneužívání – znásilnění, donucení k sexu či sexuálním praktikám, které odmítáte, násilím nebo výhrůžkami.

Sociální izolace – bránění v návštěvách rodiny či přátel, sledování telefonátů, proná-

sledování, nečekané „kontrolní“ návštěvy či telefonáty.

Ekonomická kontrola – omezování příjmu k penězům, neposkytování peněz na provoz domácnosti, snaha zakázat chodit do práce apod.

Jak pomoci oběti

Přistupujte k oběti s pochopením, bez jakéhokoli náznaku obviňování či výčitek, dejte jí najevo, že za násilí ani chování svého partnera není odpovědná. Nehleďte příčiny násilí – nikdo nemá právo působit jiné osobě bolest. Dejte oběti najevo, že podobnou situaci zažívá mnoho žen. Vysvětlete jí, že bezpečnost její a jejích dětí je na prvním místě. Buďte vnímavou posluchačkou, nenutte ale oběť k vyprávění detailů. Nabídněte jí pomoc (například doprovod k lékaři, na policii, advokátovi), poskytněte kontakty na specializovaná centra, do ničeho ale oběť nenutte – ona sama se musí rozhodnout, co udělá. Mějte pochopení, že je pro ni těžké partnera opustit – některým ženám se to podaří až po několika pokusech. Nechejte oběť jednat podle jejích vlastních rozhodnutí a nepodmiňujte svou pomoc jejím nutným odchodem ze vztahu či tím, že bude postupovat podle vámi navrženého plánu. Proberte s ní, jak případně bezpečně opustit domov. Nikdy ji však nenutte k chování podle této strategie, pokud má pocit, že by se tak ocitla v dalším, případně větším, nebezpečí. Nehleďte příčiny násilí, nic oběti nevyčítejte, neříkejte jí, co má dělat (ať to už podle vás má být to, že zůstane s partnerem, nebo jej opustí, nerozhodujte místo ní, ne navrhuje, že si promluvíte s jejím partnerem, aby se věci vyjasnily, nepokoušejte se ji „zachránit“ rychlými řešeními.

Dítě jako svědek násilí

Pokud manžel bije svou ženu, není dobré to před dítětem tajit. Koneckonců to ve skutečnosti ani není možné. Pokud se v rodině děje něco patologického, je směšné si myslet, že to děti netuší. Nechat se bít v přesvědčení, že já to vydržím a děti to nepoznají, je prostě iluze. Ony to stejně vědí a potřebují se s tím, co doma probíhá, nějak vyrovnat. Velmi často děti tyto události interpretují tak, že „je to jejich vina“. Berou na sebe odpovědnost za rodičovský konflikt.

Proto by jim rodiče měli včas dát najevo, že to, co se děje mezi maminkou a tatínkem, je věcí dospělých a ony za to opravdu nemohou.

Není možné udržet děti stranou a prostě „vydržet“ i proto, že primární rodina slouží dětem jako model pro jejich budoucí život. To, co vidí doma, považují za normu. Pro dívky z rodin, v kterých bylo násilí ležitou praxí, zůstává mužský svět agresivní, nebezpečný, ohrožující. A chlapec vyrůstá s tím, že ženy se prostě bijí, že brutalita do partnerských vztahů patří. Domácí násilí se často objevuje právě v rodinách lidí, kteří jej v nějaké formě zažili i ve své primární rodině.

Mgr. Blanka Strouhalová, Děti a my 4/2005

POUTNÍK NA ZEMI

Umřela jedna stará žena, jedna moravská stařenka, jakých umírá mnoho den co den. Zdá se to přirozené, je-li jim víc než šedesát, a tím přirozenější, je-li jim přes osmdesát, jako bylo téhle. Dotkne se to jenom jejích nejbližších příbuzných, měla-li ještě jaké. Spustí její rakev do hrobu a dají napsat na kříž její jméno pode jména těch, kteří byli na stejném hřbitově pochováni před ní. Je to událost docela obyčejná, o které se ví jenom v nejbližším okolí. Proč o ní mluvit?

I mně by bylo snadnější mlčet, rozloučit se s nebožkou v duchu, myslet na ni docela sám, modlit se za ni sám. Jenže já jsem znal tuhle moravskou stařenku, jejíž jméno je jako tolik jiných jmen, příliš zblízka. Ačkoliv jsem ji viděl naposledy před nějakými patnácti lety, neopustila mne její podoba ani na chvíli; cítil jsem na sobě ustavičně upřený pohled jejích velikých vážných očí, jakoby zamžených slzami; slyšel jsem ustavičně její hlas prosáklý něhou, hlas, který se ozývá z nejranejších vzpomínek mého dětství.

Foto: Vladislav Hošek

Znám až příliš dobře ten vesnický hřbitov, na který ji nedávno odnesli, a vidím místo hrobu, do kterého ji pochovali. Hřbitov je hned vedle farního kostela, směrem k západu, a ten hrob je v jeho levém rohu. Směrem od kostela půda trochu stoupá; na západním okraji obzoru se zdvíhají první vršky Českomoravské vysočiny, a obrátíte-li se k východu, k jihovýchodu a k jihu, rozprostře se před vámi rovina Hané. Vyčnívají z ní střechy a věže města Litovle, a potom věže katedrály olomoucké; za nimi se začínají zdvíhat svahy Jeseníků, s poutním kostelem na Svatém Kopečku, který tam kdysi vystavěli premonstráti.

Přívod s tou mrtvou sem šel ze sousední vsi, která je přifařena k zdejšímu kostelu. Mohl jít po okresní silnici, a potom vzhůru do svahu, okolo jedné školy, také příliš známé – anebo, bylo-li pěkně, kratší polní cestou, která ve mně probouzí ozvěny jedné básně Sládkovy a jednoho hudebního sboru Foerstrova. Možná, že už „zpíval skřivan“, ale jaro bylo patrně příliš pozdní, aby už na polích „mladá žito vlálo“.

Ten kostel, v kterém pronášel kněz nad rakvi pohřební modlitby, znám také až příliš dobře: kostel původně gotický, potom přestavěný do baroka, ale tak, že na straně presbytáře zůstaly zvenku původní gotické opěrné pilíře. V 19. století zbořili barokní část kostela a přestavěli ji do moderní gotiky – tak, jak byl dostavěn například Svatý Vít v Praze. Barokní oltáře vystěhovali na půdu, ale dva z nich – myslím, že to byl svatý Vendelín a nějaká svatá, na jejíž jméno si už nemohu

vzpomenout – postavili ke schodišti, které vedlo k novému hřbitovu. Původní starý hřbitov totiž obtácel přímo kostel; zbylo tam z něho jenom několik křížů.

Tu mrtvou, o které dnes mluvím, pochovali do hrobu, nad kterým už byla napsána jména jejích rodičů, jejího muže, jejího tchána a jednoho z jejích synů. Chodila za jejich rakvemi, když je sem nesli, a já jsem šel vedle ní. Měla deset dětí, a já jsem byl její nestarší.

Narodila se roku 1879 v jedné vesničce, která byla vzdálena asi deset minut od té, kam se potom vdala. Její otec, vyučený tkadlec, byl v aktivní vojenské službě za války v roce 1866, ale zdá se, že z bitvy u Hradce Králové toho moc neviděl. Chodili jsme od nás k jejím rodičům, a našim „stařečkům“, jak se říká na Moravě, skoro každou neděli odpoledne. Ty procházky patří k mým nejranejším dětským vzpomínkám: ona nesla v náručí poslední dítě, za ruku vedla druhé a my „velcí“ jsme utíkali vpředu nebo se zpožďovali vzadu. Šli jsme okolo mlýnského rybníka, z kterého kvákaly žáby a vymršťovali se

kapři, překročili jsme potok, a byli jsme u „stařečků“. Řeči, které mezi sebou vedli stařečci a rodiče, nás mnoho nezajímaly. Běželi jsme hned k potoku za plotem, v kterém sebou švihaly mřenky, schovávající se pod kořeny vrb a olší.

Stařeček byl velký muzikant, a také maminka ráda zpívala. Když se jí do toho někdy pletl její muž, náš tatínek, říkávala mu se smíchem: „Ty, prodej písničku, a kup si notu!“ – Tatínek totiž zpíval hrozně falešně.

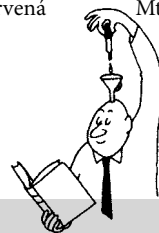
Ale maminka zpívala čím dál tím řidčeji, a potom přestala vůbec – kromě v kostele, kdy se jejímu nejstaršímu, který byl už ministrantem, často zdávalo, že rozeznává její hlas mezi všemi ostatními hlasy. Nahýbala se nad kolíbkou tří ze svých dětí, které umíraly malé; v neděli 2. srpna 1914 vyprovázela svého muže, který rukoval jako čtyřicetiletý do první světové války (jejímu nejstaršímu synkovi bylo tenkrát jedenáct); držela potom jeho ruku, když vydechoval naposledy po hrozných uremických křečích; sledovala srdeční chorobu jednoho ze svých dospělých synů, a slyšela jednou večer hřmot židle, která uhnula pod tíhou jeho posledního záchvatu....

Drahá maminko, dělilo nás v čase jenom nějakých čtyřiaadvacet let; byla jste ještě velmi mladou ženou, když jste už byla matkou v očích chlapce, který vás držel za ruku, který kladl hlavu do vašeho klína. Nepřestala jste však být nikdy maminkou dospívajícího mladíka, ani muže, který už teď sám stojí na prahu stáří. Cítí dosud vaši dlaň, když jste ho vedla ponejprv polními pěšinami do

farního kostela, jednoho velkopátečního odpoledne, zatím co nám zpíval nad hlavou skřivánek a na mezích kvetly sedmikrásky a pampelišky. Bylo takové veliké ticho od včerejšího rána, kdy zazvonily naposledy zvony při slavnostním „Gloria“, až do druhého „Gloria“ na Bílou sobotu. Ten, k jehož hrobu jsme spolu šli, se zdál navždycky mrtvým i těm, kteří mu byli nejbližší, kteří uvěřili jeho slovu. Ale už v neděli ráno se jim ukázal opět ve svém těle, a vyzval Tomáše, aby vložil prsty do Jeho ran. My, kteří jsme šli k jeho hrobu, jsme už věděli, že vstane opět, že už vstal, a že my všichni vstaneme s Ním. Víme to všichni a věříme tomu, a přece je naše časné rozloučení těžké. Jan Čep

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 13.5.	19 h. Lukavice
neděle 14.5.	5. velikonoční
7.15 h. Letohrad	Sk 2,1-11
8.45 h. Mistrovice	Ž 104
10.15 h. Orlice	1 Kor 12,3b -7.12-13 Jan 20,19-23
sobota 20.5.	19 h. Mistrovice
neděle 21.5.	6. velikonoční
na Kopečku pouť se sv. Janem Nepomuckým	
7.15 h. Letohrad	Ex 34,4-9
9.00 h. Kopeček	Dan 3,52-56
10.15 h. Kopeček	2 Kor 13,11-13 Jan 3,16-18
sobota 27.5.	19 h. Lukavice
neděle 28.5.	Slavnost
	Nanebevstoupení Páně
7.15 h. Letohrad	Dt 8,2-16
8.45 h. Mistrovice	Ž 147
10.15 h. Orlice	1 Kor 10,16-17
11.45 h. Červená	Jan 6,51-58
sobota 3.6.	19 h. Mistrovice
svatodušní vigilie 20,30 h. Letohrad	
neděle 4.6.	
SLAVNOST SESLÁNÍ DUCHA SVATÉHO	
	<i>sbírka na bohoslovce</i>
7.15 h. Letohrad	Oz 6,3-6
8.45 h. Lukavice	Ž 50
10.15 h. Orlice	Řím 4,18-25 Mt 9,9-13
sobota 11.6.	19 h. Lukavice
neděle 12.6.	SLAVNOST
	NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE
	v Červené – poutní slavnost
7.15 h. Letohrad	Ex 19,2-6a
8.45 h. Mistrovice	Ž 100
10.15 h. Orlice	Řím 5,6-11
11.45 h. Červená	Mt 9,36 - 10,8

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741